

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Násilí na dětech a etická dilemata pracovníků orgánu sociálně právní ochrany dětí pracujících s touto cílovou skupinou
Autor práce: Magdalena Urbanová
Obor studia: Etika v sociální práci
Posudek vypracoval: Alois Kříšťan
Datum: srpen 2018

Téma zvolené práce je plně v souladu s profilem studovaného oboru. V úvodu autorka uvádí cíl práce - identifikovat etická dilemata, se kterými se uvedení pracovníci setkávají - a následně ukázat, jak k pochopení dilematu a jeho následnému řešení může přispět teorie Immanuela Kanta.

Kromě cíle pak autorka v úvodu polemicky zdůvodňuje, proč si vybrala právě Kantovu teorii. Je pro mě otázkou, zda tato polemika je v úvodu nutná, navíc nejsem o autorčině argumentaci zcela přesvědčen. Když uvádí jako příklad jednání, které je třeba “vždy a za všech okolností odmítnout” falšování “nějakého dokumentu” kterým by se pracovník snažil zajistit bezpečí klienta, pak z nedávné historie známe příklady falšování dokumentů o původu židovských obyvatel, které rozhodně nikdo neodmítal. Asi by stačilo uvést srozumitelně stručné důvody pro užití Kantovy teorie, což tam ostatně je.

Úvod dále obsahuje a vysvětluje strukturu práce, struktura je srozumitelná a vzhledem k cíli práce logická. Bývá zvykem se v úvodu zmínit též o metodě a zdrojích užitých pro zpracování textu.

V první kapitole se autorka věnuje problematice páčání násilí na dětech v rodinách. Téma pojednává na základě relevantní literatury, nicméně bych z hlediska srozumitelnosti doporučil jednodušší členění - např. podkapitola 1.1. má svůj nadpis - sociální práce s rodinami, následuje bez dalšího textu bod 1.1.1 detekce a vyhledávání dětí - a teprve nyní následuje text, který se ovšem týká nejen detekce ale i té sociální práce (navíc nejen popisně, ale i nabádavě - “sociální pracovníci by měli”). Žádný jiný bod již v podkapitole 1.1 není, čili podbod 1.1.1 se jeví jako zbytečný, nebo pozůstatek dřívější verze členění.

Druhá podkapitola - sociální práce s rodinou v rámci OSPOD obsahuje dva podbody - posouzení a sanace. Dělení je logické, zpracování se týká soc. práce OSPODu obecně, nejde o specifikum násilí či dilemat, chápu ovšem tak, že autorka chtěla svůj vlastní cíl práce zařadit do pracovní souvislosti.

Druhá kapitola - etika v SP a její využití při práci s rodinou - obsahuje v první části úvahy o potřebnosti etiky v SP, ve vzělávání v SP. Začíná úvahou o relativismu, nejsem si jist, zda vždy můžeme mluvit jen o “relativizace morálky”, zda by nemělo být také zmíněno důkladnější promýšlení argumentů, které byly dříve brány jako “dané”? K úvaze autorky o hodnotách - hodnoty jsou dle ní trvalé a nadčasové - ale historicky podmíněné - jak to chápe? Tvrzení, že trvalost neznamená neměnnost také stojí za vysvětlení. Druhá část této kapitoly (aniž by byla jako taková označena) se vlastně netýká nadpisu, ale je úvodem k následujícímu textu - vysvětluje jeho strukturu, metodu a zdroje, tedy něco, co by také mohlo být již v úvodu práce.

Třetí kapitola obsahuje opět jen jeden bod, který má název víceméně shodný s názvem kapitoly; z hlediska struktury by ji bylo možné dělit na pět podbodů, pět vybraných dilemat, které obsahuje. Kapitola obsahuje 5 dilemat, každé je srozumitelně zformulované, pojednané obecně a následně doloženo konkrétní kazuistikou. Kapitulu považuji za cennou sondou do práce OSPODu.

Vlastní jádro práce tvoří čtvrtá kapitola, která v první podkapitole podává principy Kantovy etiky. Opět se autorka snaží srovnávat tuto etiku s utilitaristickými teoriemi z hlediska využití v sociální práci, to by mohlo být v textu uvedeno výše, kde se s tímto problémem již vyrovnává. Samo představení Kantovy etiky považuji za velmi zdařilé. Je vidět, že ten, kdo to psal, se snažil porozumět Kantovi a současně se snažil aplikovat obecné principy této morálky do prostředí sociální práce. Málokdy se s tímto přístupem v pracích podobného typu v této kvalitě setkávám; zpravidla pisatelé ulpí na konkrétní kauze - ke které si přečtou něco "o etické teorii". Druhá podkapitola pak obsahuje důkladný rozbor jednoho shora uvedených dilemat z hlediska povinnosti etiky. Zpracování této části textu považuji opět za velmi pěkné - srozumitelné, fundované, s kritickým nadhledem a současně argumentačně vyvážené.

Práce je doplněna závěrem, v něm autorka shrnuje význam svého uvažování v poslední kapitole. Nevěnuje se tam až tak kapitolám předchozím (patrně je chápe jako úvod, přípravu čtvrté kapitoly?), naopak doplňuje ke svým dosavadním úvahám další (o autentičnosti sociálního pracovníka a další).

K technické a grafické stránce práce nemám připomínek, neobsahuje výrazné množství gramatických chyb (shody podmětu s přísudkem) a překlepů.

Celkově hodnotím práci v promyšlení a aplikaci Kantovy etiky do oblasti sociální práce jako nadprůměrně zdařilou, ve své celkové koncepci zpočátku poněkud "neurovnanou".

Práci doporučuji k obhajobě, s hodnocením 1 či 2, dle obhajoby.

Alois Křišťan